

Карасевич С. А.

викладач кафедри спортивних дисциплін

УДПУ імені Павла Тичини

ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ: КОНЦЕПЦІЯ П. КУБЕРТЕНА ТА ЇЇ РОЗВИТОК НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Олімпійські ігри мають славетну історію. Ще з античних часів ідея Олімпізму почала єднати людей, які шукали шлях до гуманістичного фізичного виховання.

На жаль, ті спроби об'єднати фізично активну молодь навколо Олімпійського руху як філософської концепції життя не знайшли свого продовження, і античні Олімпійські ігри перестали існувати. І ось, вже в наш час барон П'єр де Кубертен втілює в реальність те, що зараз єднає мільйони людей – ідею Олімпійських ігор. Ідея Кубертена є єдиним реальним проектом гуманізації фізичного виховання є заснування періодичних змагань під контролем заступника (йдеться про класичну еллінську традицію), який єдиний здатний створити навколо цих змагань ореол слави та величі. Великий реформатор вважав можливим лише умовне «відродження» Олімпійських ігор, тобто для новонародженого спортивного менталітету він знайшов історичну аналогію та відповідну назву. Описаний вище саморозвиток йшов досить цікавим шляхом. По -перше, це відбувалося напрочуд швидко - заради Олімпійських ігор будувалися найвеличезніші стадіони, олімпійські селища, перебудовували міста. Ще прискореними темпами розвивалися майстерність спортсменів. Заради перемоги молодь досягала таких чудес, про які й годі було мріяти у без олімпійському просторі. Самі Олімпійські ігри стали чи не найпоширенішим, найвидовищнішим, найкрасивішим явищем сучасного світу. На них використовувалася і нині використовується найновіша техніка, спортивне обладнання та найпередовіші у світі спортивні знаряддя.

Але ціна такого оволодіння - суттєвий підрив початкової концепції олімпізму, якої додержувався Кубертен. Справді, дух торгівлі, значні грошові втрати на отримання олімпійської медалі, перемога за будь-яких умов та насамперед суддівство аморальних суддів, професіоналізм спортсменів, політичні чвари навколо спорту, використання спорту у нестримній рекламі - все це досить закономірні явища у сучасному спорті.

Більше того, деякою мірою вони формують негативний імідж спорту як бездуховної суто професійної діяльності. Недарма з визначних діячів сучасного олімпізму належить таке порівняння: Олімпійські ігри без олімпізму подібні до досконалої скульптура людини, яка позбавлена животворного духу.

Таким чином, можна погодитися з думкою багатьох фахівців про те, що «духовна культура олімпізму є набагато відсталою порівняно з бурхливим розвитком Олімпійських ігор» та такі речі у різні часи і у сучасних вимірах несумісні. Хоча все це не є підставою для відмови від вихідних принципів олімпійського комітету та насамперед виявлення найсильніших та поваги до суперника. Можливо відносини між принципами та їхніми практичними втіленнями дозволяють нам більш глибоко зрозуміти зміст принципів олімпізму.

Протиріччя, які виникають у цьому розумінні нашою хують нас на інші інтерпретації цих принципів. Чому, наприклад, нині всі згодні на участь професіоналів у Олімпійських іграх (професіоналів, а не аматорів)? Тому і не знайшлося виправдання суперечливим тезам про «спортивну честь», «роботу духу», «заняття заради задоволення» тощо. Соціально зрозумілішими, є тези про «спільну підтримку спортсмена», «компенсацію жертви, що її добровільно робить спортсмен». Водночас залишився критерій ставлення самого спортсмена до чесного змагання. До того ж аматорство спочатку тлумачилося як відсутність привілеїв одержання грошової винагороди за виступ.

Але нині кількість факторів, від яких залежить кінцевий успіх спортсмена на Олімпійських іграх, значно збільшується. З'явилися навіть такі, які і не залежать від окремого спортсмена.

Суттєвої зміни зазнав проголошений ще 1904 р. олімпійський принцип «Головне - не перемога, головне - участь». Приводом для його проголошення був прояв надзвичайної волі італійцем П. Дорандо, який не добіг кілька метрів марафону. Але з поширенням спорту на всі країни Олімпійські ігри перетворилися на змагання найвизначніших атлетів. Встановилися природні обмеження на кількість учасників Олімпійських ігор через безперервне поширення програми змагань.

Тому сьогодні актуальність прилучення дітей та молоді до спорту, виявлення через нього фізичних і психічних якостей, тобто те, що становить зміст цього принципу, - усе це перенесено на окремі олімпійські програми за межами самих ігор. Така можливість передбачалася у перших тлумаченнях олімпізму. Йдеться про розуміння Олімпіад як безперервно змінюючих один одного чотирирічних циклів занять спортом.

Сучасний олімпійський рух розвивався у процесі подолання багатьох протиріч. Незмінними лишалися його гуманістичні цінності. Проте час та пануючі соціальні погляди справляли(і справляють) значний вплив на форми досягнення вищої спортивної майстерності. З огляду на це треба навчати та поглиблювати знання, урізномічнювати погляди спортсменів, тренерів, глядачів та болільників спорту на зміст і форми сучасного спорту, їх несуперечливість загальнолюдським цінностям. Помітним загальнонаціональним заходом стала I сесія Олімпійської Академії України молодих вчених, присвячена 100 - річчю сучасного олімпійського руху. На сесії, яка проходила в Харкові у вересні 1994 р., висловлювались погляди на проблеми олімпізму та розвиток олімпійського руху в Українській державі (Президент НОК України Валерій Борзов, віце президенти М. Герцик, В. Кулик, В. Платонов). Молоді науковці поряд з іншими напрямками розповідали про розкопки міст - полісів Північного Причорномор'я (Тір,

Олівія, Херсонес). Усе це ще раз підтверджувало думку, що саме Україна є тією країною, до якої з часів трипільської культури та Еллади долинув гомін природної філософії здоров'я та атлетичних агонів.

Тому не випадковими є подальші успіхи українських спортсменів, які залишили в олімпійському літописі яскраві сторінки. І немає приводу сумніватися, що у контекст олімпійського літопису і у подальшому повноправно вписуватимуться як і у майбутньому українські спортсмени.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герої спортивного руху / Упоряд. П. І. Лейко – К. : Здоров'я, 1990. – 80 с.
1. 2. Кун Л. Загальна історія фізичної культури. - М., «Веселка», 1982. – 399 с.